

Transportstyrelsens föreskrifter om utbildning av förare för behörighet AM; (konsoliderad elektronisk utgåva)

TSFS 2009:12

Konsoliderad elektronisk
utgåva

beslutade den 19 mars 2009. Ändringar införda t.o.m. TSFS 2022:86.

VÄGTRAFIK

Den konsoliderade elektroniska utgåvan kan innehålla fel. Observera därför att det alltid är den tryckta utgåvan som gäller.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om utbildning till förare av mopeder klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar och förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar. (TSFS 2010:79)

2 kap. Ansökan om tillstånd att bedriva utbildning

1 § Ansökan om tillstånd att bedriva utbildning till förare av moped klass I ska ges in till Transportstyrelsen på en blankett som styrelsen har fastställt.

2 § Till ansökan ska bifogas

1. ett bevis från Bolagsverket om att sökanden inte är försatt i konkurs, om sökanden är en fysisk person, eller ett registreringsbevis från Bolagsverket, om sökanden är en juridisk person,

2. namn och personnummer eller samordningsnummer på den person eller de personer som ges behörighet att företräda utbildningsverksamheten, om sökanden är en juridisk person,

3. namn och personnummer eller samordningsnummer på den eller de lärare som ska undervisa,

4. handlingar enligt 3 kap. 4 § första stycket 3,

5. uppgifter om lokal eller anläggning som ska användas i undervisningen, och

6. en undervisningsplan enligt 3 kap. 2 §.

Bevis enligt första stycket 1 får vara högst tre månader gammalt. Sådant bevis behöver dock inte bifogas om sökanden har annat giltigt tillstånd att bedriva förarutbildning som meddelats av Vägverket eller Transportstyrelsen.

Om uppgifter enligt första stycket 3 och 4 inte har kunnat lämnas, ska uppgifterna anmälas enligt 3 kap. 10 § första stycket 6 innan utbildningsverksamheten påbörjas.

Handlingar enligt första stycket 4 behöver inte bifogas avseende lärare som är godkänd som trafiklärare. (TSFS 2022:86)

3 kap. Krav på verksamheten

1 § Av 4 § lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar framgår att utbildningen ska innehålla teoretiska och praktiska moment och att övningskörning i trafik ska ingå.

2 § Utbildningen ska bedrivas enligt inlämnad undervisningsplan. Undervisningsplanen ska ange innehållet i utbildningen, hur utbildningen ska bedrivas och hur målen i kursplanen enligt 4 kap. ska uppnås. Därutöver ska den tidsmässiga omfattningen av utbildningen anges.

3 § Undervisning ska bedrivas av lärare som har anmälts till Transportstyrelsen.

3 a § Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen. (TSFS 2016:11)

4 § För att få undervisa krävs att läraren

1. har körkort med behörighet B och har haft sådan behörighet under sammanlagt minst tre av de senaste tio åren,

2. med hänsyn till sina personliga förhållanden kan anses lämplig som lärare vid utbildningen, och

3. är godkänd som trafiklärare enligt 3 § lagen (1998:493) om trafikskolor eller har motsvarande kompetens.

Utöver vad som sägs i första stycket krävs att läraren har

1. körkort med behörighet A1, A2 eller A,

2. körkort med behörighet AM som erhållits genom godkänt kunskapsprov eller genom utbyte av förarbevis för moped klass I, eller

3. genomgått en utbildning av förare för behörighet AM som dokumenterats av behörig utbildare.

Med körkort avses i dessa föreskrifter giltigt körkort utfärdat i en stat inom EES. (TSFS 2012:101)

5 § Verksamhet får endast bedrivas under förutsättning att

1. antalet deltagare per utbildningstillfälle är högst sexton elever,

2. antalet elever per lärare är högst fyra vid övningskörning som inte sker i gatutrafik och på landsväg,

3. läraren och eleverna är samtidigt närvarande vid undervisningen,

4. utbildningslokal och anläggning är lämplig för sitt ändamål med hänsyn till antal elever och val av undervisningsmetodik,

5. undervisningstiden är minst 12 timmar varav minst 4 timmar omfattar praktiska moment.

Trots vad som sägs i första stycket 3 får del av utbildningen bedrivas på distans. I sådant fall ska det särskilt beskrivas i undervisningsplanen hur den delen av utbildningen ska genomföras samt omfattning i tid.

6 § Grundläggande manöverträning ska göras innan övningskörning i trafik genomförs.

Vid praktiska moment som sker på annan plats än i gatutrafik och på landsväg ska övningsplatsen vara utformad på lämpligt sätt med hänsyn till säkerheten och den föreskrivna utbildningen. De praktiska övningarna ska kunna genomföras i en hastighet som ger eleven möjlighet att uppleva det som målen i kursplanen enligt 4 kap. syftar till.

In- och utfarter till övningsplatsen ska vara så anordnade att obehörigt tillträde förhindras.

7 § De mopeder som används vid utbildningen ska vara registrerade som moped klass I och vara lämpliga för utbildningen.

Övningarna ska genomföras med tvåhjulig moped om inte eleven innehar körkortstillstånd med begränsning till tre- eller fyrehjulig moped.

Identitetskontroll och rapportering

8 § Innan utbildningen påbörjas ska den som är lärare vid utbildningen ansvara för att en identitetskontroll sker. Kontrollen ska fastställa att den person som ska genomföra utbildningen är den han eller hon uppger sig vara.

9 § Rapportering av genomförd utbildning enligt 7 § förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar ska ske omgående när en elev har genomgått utbildningen. Rapporteringen ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av Transportstyrelsen och i enlighet med de uppgifter och anvisningar som styrelsen har bestämt.

Vid rapportering till Transportstyrelsen ska den som rapporterar skriftligen försäkra på heder och samvete att de uppgifter som lämnas är korrekta. (TSFS 2021:79)

Ändring av verksamheten

10 § Följande uppgifter ska anmälas till Transportstyrelsen utan dröjsmål:

1. ändring av firma,
2. ändring av rätten att teckna företagets firma,
3. byte av lokal eller anläggning för undervisning,
4. ändring av undervisningsplan,
5. utökning av verksamheten till annan plats och de uppgifter som anges i 2 kap. 2 § första stycket 2-6,
6. förändring av avseende personal.

Anmälan enligt första stycket 6 ska innehålla handlingar enligt 4 § 4.

Registreringsbevis ska bifogas när anmälan gäller ändrad firma eller firmatecknare enligt första stycket 1 och 2. (TSFS 2010:79)

11 § En tillståndshavare som ändrar bolagsform ska skicka in en ny ansökan enligt 2 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2. (TSFS 2010:79)

12 § Om tillståndshavaren dör, övergår tillståndet på dödsboet. Om tillståndshavaren försätts i konkurs, övergår tillståndet på konkursboet. Fortsatt verksamhet för ett dödsbos eller konkursbos räkning ska snarast anmälas till Transportstyrelsen. Tillståndet gäller under högst sex månader räknat från dödsfallet eller konkursbeslutet, om inte Transportstyrelsen på grund av särskilda skäl medger en längre giltighetstid.

4 kap. Kursplan

Kursplanens uppbyggnad och struktur

1 § Utbildningen för körkort ska innehålla följande moment:

1. manövrering, fordon och miljö,
2. körning i olika trafikmiljöer,
3. körning med moped i speciella sammanhang, och
4. personliga förutsättningar och mål.

De fyra momenten ska delas upp på följande två kunskapsområden:

1. teori och färdighet, och
2. självvärdering. (TSFS 2010:79)

Manövrering, fordon och miljö

Syfte

2 § Momentet manövrering, fordon och miljö syftar till att eleven ska få grundläggande kunskaper i hur man manövrerar sin moped på ett säkert och miljövänligt sätt. Samtidigt ska eleven få en realistisk uppfattning om sin egen förmåga att göra detta. I momentet ingår att eleven ska lära sig att använda situationsanpassad körteknik i olika situationer och betydelsen av att använda personlig skyddsutrustning på rätt sätt. Eleven ska få kunskap om mopedens konstruktion, funktion, olika skyddssystem och sambanden mellan körsätt och miljöpåverkan. Dessutom ska eleven få möjlighet att reflektera över sin egen förmåga och händelser under utbildningen. (TSFS 2010:79)

Teori och färdighet

3 § Målet är uppnått när eleven

1. återger
 - faktorer som påverkar mopedens köregenskaper såväl positivt som negativt,
 - körtekniker som kan nyttjas för att köra mopeden på ett säkert och miljömedvetet sätt,
 - mopedens konstruktion och funktioner samt hur dessa inverkar på säkerhet och miljö,
 - betydelsen av att använda personlig skyddsutrustning,
 - väglagets påverkan på mopedens köregenskaper,

- sambandet mellan körteknik och mopedens uppträdande,
 - naturlagarnas inverkan på mopedens rörelse,
 - hur man identifierar risker förknippade med mopedens konstruktion, funktion och förarens sätt att manövrera, och
 - regler och bestämmelser som finns inom momentet manövrering, fordon och miljö,
2. *utför*
- enklare kontroller och föreslår eventuella åtgärder på mopeden så att den blir trafiksäker,
 - effektiv bromsning från olika hastigheter upp till 45 km/tim, och
 - körning med passagerare,
3. *uppvisar*
- en godtagbar balans vid krypkörning, och
 - en stabil manövrering av mopeden,
4. *använder*
- situationsanpassad körteknik i olika situationer, och
 - personlig skyddsutrustning, samt
5. *identifierar*
- risker förknippade med mopedens konstruktion, funktion och förarens sätt att manövrera, och
 - risker förknippade med körning med passagerare. (TSFS 2010:79)

Självvärdering

- 4 §** Målet är uppnått när eleven bedömer sin förmåga
- att manövrera en moped på ett säkert sätt,
 - att klara en uppkommen krissituation, och
 - att upptäcka risker förknippade med mopedens funktion och manövrering.

Körning i olika trafikmiljöer

Syfte

5 § Momentet körning i olika trafikmiljöer syftar till eleven ska förstå vikten av att köra moped på ett säkert, omdömesgillt och miljövänligt sätt i samverkan med andra trafikanter, i olika trafiksituationer och under olika förhållanden. Momentet syftar också till eleven ska förstå vikten av att vara förutseende, upptäcka risker och att köra med sådana säkerhetsmarginaler att han eller hon inte blir inblandad i kritiska situationer. I detta ingår att eleven ska anpassa sin körning, som t.ex. hastighet och placering, utifrån de omständigheter som råder. Momentet syftar dessutom till att ge kunskap om och förståelse för varför trafikregler finns och hur de ska följas. Ett annat syfte är att minska konsekvenserna efter en trafikolycka genom att förmedla kunskap om första hjälpen och vilka åtgärder som kan vidtas vid en trafikolycka. (TSFS 2010:79)

Teori och färdighet

6 § Målet är uppnått när eleven

1. *redogör* för
 - de trafikregler som gäller för körning med moped, och
 - hastighetens inverkan för risken att dödas eller skadas i trafiken,
2. *återger* hur man ger första hjälpen och vilka åtgärder som kan vidtas vid en trafikolycka,
3. *tillämpar* regler som gäller för körning med moped,
4. *visar*
 - situationsanpassad avsökning i olika trafikmiljöer, och
 - gott omdöme i samspelet med andra trafikanter,
5. *kör* med tillräckliga säkerhetsmarginaler,
6. *anpassar* hastighet, placering och övrig körning utifrån de omständigheter som råder,
7. *identifierar*
 - risker i olika trafiksituationer och trafikmiljöer, och
 - risker förknippade med andra vägtrafikanters svårigheter att se mopedförare i trafiken,
8. *förutser* olika händelseförlopp i trafiken, samt
9. *bedömer* konsekvenser av olika händelseförlopp.

Självvärdering

7 § Målet är uppnått när eleven

1. *värderar*
 - konsekvenserna av sin egen erfarenhet av körning med moped,
 - det egna körbeteendet, och
 - sin förmåga att ge första hjälpen och kunna vidta rätt åtgärder vid en trafikolycka.
2. *accepterar* ett kritiskt tänkande om det egna körbeteendet.

Körning med moped i speciella sammanhang

Syfte

8 § Momentet körning med moped i speciella sammanhang syftar till att ge eleven kunskap om betydelsen av att planera sin körning med avseende på t.ex. vart, när, hur, under vilka omständigheter och varför en körning ska genomföras. Kunskapen ska kunna användas för att köra så miljövänligt som möjligt samtidigt som körning under riskfyllda förhållanden som tät trafik, halt väglag, dåligt väder etc., undviks. Dessutom syftar momentet till att förmedla kunskap som visar att körning under påverkan av alkohol, trötthet etc., ökar olycks- och skaderisken och därför inte är förenligt med mopedkörning. (TSFS 2010:79)

Teori

9 § Målet är uppnått när eleven

1. *redogör* för
 - hur påverkan av medicin, alkohol, andra droger, stress och trötthet påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet,
2. *återger*
 - hur val av färdmedel, resällskap och färdväg påverkar trafiksäkerhet och miljö,
 - hur mopedkörning vid olika tidpunkter på dygnet påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet, och
 - hur olika väglag och vägmiljöer påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet.

Självvärdering

10 § Målet är uppnått när eleven bedömer hur egna val och motiv till mopedkörning kan påverka det egna förarbeteendet, trafiksäkerheten och miljön.

Personliga förutsättningar och målsättningar i livet

Syfte

11 § Momentet personliga förutsättningar och målsättningar i livet syftar till att ge eleven en förståelse för hur olika personliga och sociala förutsättningar påverkar rollen som mopedförare. Eleven ska inse hur förarbeteende och olycksrisk har samband med viljan att följa regler och bestämmelser samt faktorer som ålder, kön, fysiska begränsningar, personlighet, attityd, livsstil, social bakgrund, utbildning och grupptillhörighet. Genom att förstå dessa samband förväntas eleven få bättre förutsättningar att anpassa sin körning så att risker förknippade med de egna förutsättningarna beaktas.

Teori

- 12 §** Målet är uppnått när eleven
1. *återger*
 - hur personliga livsförutsättningar och faktorer som kön, ålder, personlighet, attityd, livsstil och grupptillhörighet påverkar trafiksäkerheten,
 - hur man undviker att använda mopeden som ett medel för sökande efter spänning, och
 - hur olika val av transportslag kan påverka trafiksäkerhet och miljö,
 2. *redogör* för
 - hur gruppträck uppstår och hur det kan påverka förarbeteende och trafiksäkerhet,
 - hur medvetna eller impulsiva handlingar, sökande efter äventyr, spänning, nöje, lek etc., kan påverka förarbeteendet, trafiksäkerheten och miljön, och
 - hur bristande vilja att följa regler och bestämmelser påverkar säkerhet och miljö. (*TSFS 2010:79*)

Självvärdering

13 § Målet är uppnått när eleven värderar sin förmåga

- att stå emot effekterna av grupstryck, och
- att motstå impulsiva handlingar, sökande efter äventyr, spänning, nöje, lek etc.

5 kap. Tillsyn

1 § Av 6 § lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulningar och 12 § förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulningar framgår att Transportstyrelsen ska utöva tillsyn över utbildning. Av 11 § samma förordning framgår att Transportstyrelsen får återkalla ett tillstånd att bedriva utbildning.

2 § Den som tillsynen avser ska vara närvarande vid tillsynen.

3 § Om det framkommer brister vid tillsynen kan Transportstyrelsen begära att tillståndshavaren ska inkomma med ett åtgärdsprogram. Detta ska lämnas in inom viss tid som fastställs av Transportstyrelsen. I åtgärdsprogrammet ska det framgå hur bristerna ska avhjälpas. Åtgärdsprogrammet ska vara genomfört den dag Transportstyrelsen anger. *(TSFS 2010:79)*

6 kap. Undantag

1 § Undantag från dessa föreskrifter prövas av Transportstyrelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

TSFS 2009:12

1. Denna författning träder i kraft den 1 april 2009.

2. Den som har rätt att bedriva utbildning enligt den upphävda lagen (1999:877) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter får bedriva utbildning enligt 1 kap. 5, 6, 8 och 9 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2000:90) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter till och med den 30 september 2009.

3. Den som har rätt att anordna kunskapsprov enligt den upphävda lagen (1999:877) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter ska anordna kunskapsprov enligt 2 kap. 1, 7 och 8 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2000:90) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter till och med den 30 september 2009.

4. Bestämmelserna i 3 kap. 1–10 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2000:90) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter ska tillämpas till och med den 30 september 2009.

5. Den som har rätt att bedriva utbildning enligt den upphävda lagen (1999:877) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter och avser att bedriva utbildning för behörighet AM ska lämna in en undervisningsplan för den behörigheten till Transportstyrelsen senast den 15 augusti 2009.

TSFS 2010:79

Denna författning träder i kraft den 1 juni 2010.

TSFS 2012:101

Denna författning träder i kraft den 17 september 2012. Vad som sägs om behörighet A2 ska dock tillämpas först från och med den 19 januari 2013.

TSFS 2016:11

Denna författning träder i kraft den 15 april 2016.

TSFS 2021:79

Denna författning träder i kraft den 1 december 2021.

TSFS 2022:86

Denna författning träder i kraft den 2 september 2022.